

Klimat- och näringslivsdepartementet  
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning  
103 33 Stockholm

Stockholm  
2026-09-11

Vår referens  
Jacob Åmtvall

Dnr  
KN2026/00788

## Remissyttrande

### Slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet

Företagarna har givits möjlighet att avge remissyttrande om det angivna betänkandet. Här följer våra huvudsakliga synpunkter.

#### Sammanfattning av slutredovisningen och huvudsakliga förslag

Slutredovisningen beskriver avfallsbrottslighet som en del av den kriminella ekonomin. Enligt myndigheternas lägesbild drivs många av brotten av ekonomiska motiv där aktörer tjänar pengar på att inte följa miljö- och avfallslagstiftningen. Myndigheterna som omfattats av regeringsuppdraget hänvisar till underrättelsebilder och tidigare utredningar som visar att vissa aktörer har kopplingar till organiserad brottslighet, internationella nätverk och annan brottslighet såsom människohandel, bedrägerier, narkotikabrott och penningtvätt. Många av aktörerna bedriver så kallad multikriminalitet, där flera olika brottstyper samverkar i samma verksamhet.

Enligt Företagarna är en av de centrala slutsatserna av redovisningen att avfallsbrottslighet i högre grad än många andra former av organiserad brottslighet bedrivs genom till synes legitima företag. Myndigheterna framhåller att miljö- och avfallsbrottslingar ofta använder etablerade bolagsstrukturer, entreprenadverksamheter, transportföretag och andra legala verksamheter som brottsverktyg för att dölja eller möjliggöra den olagliga verksamheten. Redovisningen lyfter också fram att miljöbrottsområdet kännetecknas av en relativt hög förekomst av korruption jämfört med annan organiserad brottslighet.

Myndigheterna konstaterar samtidigt att alla överträdelser inte begås av kriminella nätverk. Avfallsbrott förekommer även inom den seriösa delen av näringslivet genom exempelvis felaktig klassificering av avfall, bristande spårbarhet eller otillåtna transporter och exporter. Rapporten argumenterar därför för att stärkt tillsyn, tydligare vägledning och bättre kontrollsystem behövs både för att bekämpa avsiktlig brottslighet och för att minska oavsiktliga regelöverträdelser.

Enligt den lägesbild som myndigheterna hänvisar till genererar den organiserade brottsligheten mycket stora intäkter från avfallssektorn. Myndigheterna framhåller att avfallsbrotten skapar osund konkurrens genom att företag som inte följer regelverket kan erbjuda lägre priser än seriösa aktörer som bär kostnader för korrekt avfallshantering, dokumentation och miljökrav. Därmed uppstår en snedvridning av marknaden som missgynnar laglydiga företag. Dessutom bedöms samhällskostnaderna till följd av avfallsbrottslighet vara mycket höga.

Mot denna bakgrund lämnar myndigheterna sex huvudsakliga förslag till regeringen:

- Starkare samverkan mellan länsstyrelserna och centren mot arbetslivskriminalitet (AKC).
- Striktare och mer regelbunden uppföljning av kommunernas miljötillsyn genom länsstyrelserna.

Företagarna

Besöksadress: Rådmansgatan 40 | Postadress: 106 67 Stockholm  
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00

- Införande av miljöstraffsavgift för företag eller privatpersoner som inte sorterar bygg- och rivningsavfall enligt dagens krav.
  - 10 000 kr för juridiska personer.
  - 3 000 kr för privatpersoner och ideella föreningar.
- Kommuner ska kunna kräva ersättning av verksamhetsutövare för kostnader för provtagning och laboratorieanalyser vid tillsyn av avfallsverksamhet.
- Regeringen bör genomföra Miljöstraffsutredningens förslag om mer formaliserad myndighetssamverkan.
- Den myndighetssammansatta satsningen bör förlängas ytterligare tre år.

## Företagarnas inställning

Företagarna delar myndigheternas bedömning att avfallsbrottslighet utgör ett allvarligt samhällsproblem och att organiserad brottslighet i stor utsträckning använder företag och bolagsstrukturer som verktyg för att bedriva brottslig verksamhet. Avfallsbrottslighet skapar osund konkurrens, snedvrider marknader och missgynnar företag som följer lagar och regelverk. För småföretag innebär dumpade priser från kriminella konkurrenter förlorade uppdrag, marknadsstörningar och ökad risk att själva drabbas av bedrägerier eller oseriösa underleverantörer. Kan myndigheterna lyckas upptäcka fler illegala verksamheter, förverka fler brottsvinster och öka informationsutbytet mellan myndigheter har det potential att förbättra konkurrenssituationen för seriösa småföretag. För bygg-, transport-, återvinnings-, jord- och skogsbruksbranscherna kan effekten bli betydande. Förslag som stärker myndigheternas förmåga att upptäcka, stoppa och lagföra sådan brottslighet är därför i grunden positiva och kan på sikt bidra till mer rättvisa konkurrensförhållanden för företag som följer lagar och regelverk.

Samtidigt bedömer Företagarna att rapporten i flera delar saknar en tillräcklig analys av konsekvenserna för små och medelstora företag. Fokus ligger nästan uteslutande på brottsbekämpning, tillsynseffektivitet och miljönytta, medan konsekvenser i form av ökade kostnader, administrativa krav och rättssäkerhetsfrågor för företag som följer lagar och regelverk behandlas ytligt eller inte alls.

Våra invändningar rör i huvudsak följande förslag/delar:

### **Miljöstraffsavgift för bristande sortering av bygg- och rivningsavfall**

Förslaget att införa en miljöstraffsavgift om 10 000 kronor för juridiska personer innebär en ny ekonomisk risk för byggföretag och andra mindre verksamheter som hanterar bygg- och rivningsavfall. Företagarna delar uppfattningen att regelverket för bygg- och rivningsavfall behöver efterlevas och att oseriösa aktörer som systematiskt bryter mot reglerna ska kunna mötas av effektiva sanktioner.

Konsekvensutredningen fokuserar huvudsakligen på miljönytta och tillsynseffektivitet, men Företagarna anser att konsekvensutredningen inte innehåller någon egentlig analys av hur små byggföretag eller arbetsplatser påverkas av de praktiska kraven på utsortering och den ökade dokumentationen eller behovet av utbildningsinsatser för små företag. Det saknas även en analys av hur reglerna påverkar små företag jämfört med större aktörer.

Företagarna har i flera tidigare remissyttranden framhållit att nya sanktionssystem endast bör införas när det finns tydliga belägg för att befintliga styrmedel är otillräckliga och efter att konsekvenserna för små företag analyserats ordentligt. Vi anser därför att:

- Förslaget behöver kompletteras med en uttrycklig proportionalitetsregel. Avgiftens storlek bör kunna anpassas efter verksamhetens omfattning, omsättning, risken för miljöskada och graden av överträdelse.
- Förstagångsförseelser bör i normalfallet mötas med föreläggande om rättelse innan miljöstraffsavgift beslutas.

- Konsekvensutredningen bör kompletteras med en särskild småföretagsanalys som omfattar kostnader för utsortering, administrativa konsekvenser, effekter för mindre byggarbetsplatser och regionala skillnader i avfallsinfrastruktur.

Företagarna avstyrker inte införandet av en miljöstraffavgift som sådan, men anser att konsekvensutredningen behöver kompletteras. Vi anser också att det behöver tydliggöras vilka verksamhetsutövare som omfattas av förslaget. I rapporten används begreppen "verksamhetsutövare" och "avfallsverksamhet", men tydliggör inte vilka typer av företag som omfattas. Vid en snäv tolkning om att detta endast innefattar återvinningsanläggningar, avfallsbehandlare och deponier berörs relativt få företag. Om kostnadsansvaret emellertid avsett att omfatta även bygg- och rivningsverksamheter, transportföretag eller andra företag som endast hanterar avfall som en begränsad del av sin verksamhet måste konsekvensutredningen kompletteras med en särskild analys av effekterna för små och medelstora företag. Först bör regeringen redovisa vilka företag som faktiskt omfattas, därefter går det att bedöma proportionaliteten i förslaget. Mindre överträdelser bör i första hand mötas med föreläggande om rättelse innan miljöstraffavgift beslutas.

### **Ersättning för kommunernas provtagnings- och analyskostnader**

Företagarna avstyrker förslaget. Offentlig tillsyn är ett myndighetsansvar och bör finansieras av det allmänna. Att låta seriösa företag bära kostnaderna för kommunal provtagning och analys innebär ytterligare en övervältring av myndighetskostnader på företag, trots att företagen saknar möjlighet att påverka tillsynens omfattning eller utformning. Förslaget riskerar att öka kostnaderna och osäkerheten för småföretag som följer lagar och regelverk utan att det visats att nyttan överstiger dessa konsekvenser.

Företagarna har under lång tid kritiserat utvecklingen där allt större delar av myndigheternas kontroll- och tillsynsverksamhet finansieras direkt av företagen genom avgifter. Vi har också i flera sammanhang framhållit att tillsynsavgifter ska motsvaras av individuella motprestationer, vara transparenta och inte utvecklas till en generell finansieringskälla för offentlig verksamhet. Samma principiella invändningar aktualiseras här.

I rapporten konstateras att även seriösa företag i vissa fall kan bli skyldiga att betala myndighetens provtagnings- och analyskostnader trots att verksamheten i slutändan visar sig följa regelverket. Det innebär att företag riskerar att få bära kostnader för myndighetens kontrollåtgärder utan att någon överträdelse har konstaterats. Detta är problematiskt ur ett rättssäkerhets- och proportionalitetsperspektiv. För små företag kan även relativt begränsade kostnader få betydande ekonomiska konsekvenser. Mot denna bakgrund yrkar Företagarna att:

- Kostnadsansvar endast ska påföras när en överträdelse konstaterats. Om tillsynen inte leder till att någon regelöverträdelse konstateras ska företaget inte kunna debiteras myndighetens kostnader.
- Ett tak för ersättningsskyldigheten bör införas. Små företag ska inte kunna drabbas av obegränsade eller svårförutsebara analyskostnader.
- Förslaget bör kompletteras med tydliga rättssäkerhetsgarantier där det framgår:
  - när avgift får tas ut,
  - vilka kostnader som får debiteras,
  - hur kostnaden ska beräknas,
  - hur beslutet kan överklagas.
- Regeringen bör särskilt utreda risken för dubbeldebitering. Företag som redan betalar tillsynsavgifter ska inte i praktiken finansiera samma tillsynsverksamhet två gånger.

Företagarna avstyrker därmed förslaget om tillsynsmyndigheternas möjlighet att kräva ersättning för provtagning och analys i dess nuvarande utformning.

## ***De kumulativa effekterna av åtgärderna har inte analyserats tillräckligt***

Betraktade var för sig kan de allra flesta av åtgärderna i rapporten framstå som rimliga. Sammantaget innebär dock förslagen en tydlig utveckling mot mer tillsyn, fler kontroller, fler uppgifter som ska dokumenteras, ökad spårbarhet, större informationsinsamling och fler administrativa krav på verksamhetsutövare. Företagarna har i många tidigare remissyttranden påtalat att regelbördan för företag ofta inte uppstår genom enskilda stora reformer, utan genom att många mindre krav successivt läggs ovanpå varandra. Rapporten saknar en samlad analys av dessa kumulativa effekter för företag, särskilt små företag utan egna miljöspecialister eller administrativa stödfunktioner. Företagarna vill därför se att:

- En samlad analys av den administrativa bördan genomförs.
- Principen "en uppgift en gång" ska tillämpas. Företagare ska inte behöva lämna samma uppgifter till flera myndigheter eller i flera olika system.
- Innan nya dokumentationskrav införs regeringen kompletterar konsekvensutredningen med en samlad analys av de administrativa kostnader som följer av ökad tillsyn, spårbarhet, dokumentation och kontroll, särskilt för små och medelstora företag.
- Tillsynen ska vara riskbaserad och träffsäker. Myndigheternas resurser bör i första hand riktas mot högriskverksamheter, tidigare överträdelse och aktörer med koppling till organiserad brottslighet. Regelefterlevande företag med dokumenterad efterlevnad bör få färre kontroller.

Företagarna tillstyrker ambitionen att stärka tillsynen mot illegal avfallsverksamhet och att förbättra möjligheterna att upptäcka organiserad brottslighet inom avfallssektorn. Förslaget bör dock omarbetas så att kostnadsansvaret i första hand träffar aktörer som faktiskt bryter mot regelverket. Annars finns en betydande risk att seriösa företag får bära kostnader för myndigheternas kontrollverksamhet utan att någon överträdelse har konstaterats, vilket strider mot grundläggande principer om proportionalitet, rättssäkerhet och förutsebarhet. Företagarna avstyrker därför förslaget i dess nuvarande utformning.

Jacob Ämtvall  
Näringspolitisk expert  
Företagarna

Pernilla Norlin  
Samhällspolitisk chef  
Företagarna